

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, péntek, 1907. november 29.

269. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— RIVA SZÁPARY, ADRIA-PALOTA. —
Egyes szám ára 6 fillér.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDELÉSEK
a kiadóhivatal mértékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 soros polt sorja 40 fillér.

Fiume vagy Szusák ?

A Kuria legutóbbi határozata alapján képviselő-választói joggal csupán az bir, aki Fiume területén lakik. Ha ez a döntés a mi érdekeinkre nézve káros is volna, ma már mégis hűbába való lenne ezekkel előhozakodni, ha csak nem akarunk eső után köpönyeget. De még előzőleg sem használt volna a buzgalom: a Kuria az ő döntvényeit mindenkor a saját lábán állva alkotja meg; pártpolitikai szempontokat nem tartva a szemel előtt. Egyébként, bátran kijelenthetjük, hogy a Kurianak ez a döntvénye *érdeke Fiumének is* s ekképpen, ha nagyon optimisztikusan fogjuk fel a helyzetet, még az államnak is. *Lakjanak a szusáki magyarok Fiumében!* Szusák amugy is úgy ül Fiume hátán — hogy egy jellemző hasonlattal éljünk — mint az emberi testen a pióca. Fiuméből meríti minden életerejét. Azon a réven pedig, hogy a fél Fiume benne lakik: kereskedelme és ipara alapos lendületnek indul, ami, fölülte csudálatos, még kevesek fejében ütött szöveget. Ezt a kérdést most már nem is tekintve, csupán a képviselő választásra való tekintettel is, oda kell hagyniok a Fiuméből élő magyaroknak a szusáki hajlékot.

Elismerjük, hogy ez a kérdés nem olyan egyszerű, mint amilyennek az első pillanatban látszik. Azt már erősen se kell, hisz mi is váltig hajtogattuk, hogy Fiumében nincs lakás. És talán csak Fiume topografiai mostoha helyzetét vehette volna a Kuria figyelembe akkor, amikor affeleit a kérdés felett döntött. Maholnap már ki is kell vándorolni Fiuméből a szűkös lakás-kérdés és a roppant drága lakásbér miatt. Amikor pedig ennél a kérdésnél tartunk, megint időszerű a város szemére vetni, hogy semmi valamire való lépésre nem tudja magát elhatározni, amely ezt a kérdést megoldásra vinné.

De nem csupán városi érdekről van itt szó. Amint megjegyeztük, az állami érdekeinket is érinti az a kérdés, hogy Fiumét, vagy Szusákot lepik-e el a lakosok. A helyzet kegyetlenül fóká a mai körülményekben, amikor Fiume képezi a kereseti forrást s Szusák azt az üzletet, amelyben a megkeresett pénzt elköltik! A viszonyosság pedig, hogy amennyi Fiuméből kiszivárog, ugyanannyi Szusákról vissza is kerül, nem létezik. Szusák teljesen, minden formában Fiuméből meríti az ő életerejét s amennyi gazdagság ott mutatkozhatik, az mind annak a következménye, hogy Fiumében nagyon sok kérdést intéznek lelkelentül és hanyagon.

Itt minden pillanatot igénybe vesz a mindenható politika. A város azt gondolja, hogy ha politikai kártyavárát alkot az ő illuzoris közjogi hatalmából és önállóságából, ezzel megtelik a város hétszüksztendős pénztára, meg jóllakik a közdrágaságban pusztulásnak induló lakosság, amelyhez természetesen nem számítjuk a házi urakat és más, ezekhez rokon boldog teremtetéseket.

Egy szó, mint száz: ez egyszer meglehetünk volna elégedve a Kuria döntvényével. A magyarok lakjanak Fiumében, hogy mentől tömörebben álljon itt a magyarság. A lakás kérdés azonban megoldatlanul fekszik itt előttünk, s ugyszólván lehetetlené teszi azt, hogy Fiumében mindaz képviselőválasztó lehessen, kinek kedve van hozzá. Egyébként ez nem is kedv, mint inkább a kötelesség kérdése.

— Az 1908. évi választói névjegyzék. Mint értesülünk a Kuria megküldötte Fiume városának a jóváhagyott 1908. évi választói névjegyzéket.

Vizit Fiume felé.

Írta: Gonda Béla min. tanácsos.

III.

Nem lesz érdektelen e tekintetben utalnunk arra, hogy már a Türr-féle javaslat tárgyalására a kormány által a minisztériumok kebeléből 1879. évi november 13-án kiküldött szakbizottság 1880. évi március hó 25-én Tisza Kálmán akkori miniszterelnökhöz intézett jelentésében e tárgyban — a többi közt — következőleg nyilatkozik:

„Félre nem lehet ismerni, mily módon erősödnek nyereszterményeik kiviteli versenyképessége, ha ily olcsó vizit segélyével érhetők el a magyar tengert és ugyanoly díjtétel mellett jutathatnak el ez uton francia, angol és nyugat-német fogyasztópiacainkra, mint amilyet ma kell fizetnünk, hogy csak Fiuméig érhesünk.”

„Vizitaink fejlesztésében találhatjuk fel az egyetlen módot a tarifák lényeges leszállítására és így a verseny által mindinkább veszélyeztetett kivitelünk biztosítására, s forgalompolitikai tekintetben nincs feladat, mely Magyarország közgazdasági fejlődésére nagyobb fontossággal bírna, mint vasutaink kiépítése mellett egyoldaluan elhanyagolt vizitaink elkészítése.”

A továbbiakban a vizek hasznosításának nagy előnyeit fejtegetve, főfontosságának tüntető a bizottság elöli az a kérdés, melyik legyen az a vizit, mely első sorban való kiépítendő, hogy úgy szállítási tekintetben a legnagyobb előnyöket nyújtsa, valamint aránylag csekély költségek mellett lehetőleg gazdag föld-

védelmet helyezzen kilátásba. És bár e tekintetben a vizek szabályozásának nagy feladatai mindannyian a legfontosabbnak jelentkeztek, a bizottság mégis elismerte, hogy ha a helyes sorrendről és arról van szó, melyekre fordítassék az ország első áldozata, csatlakoznia kell az indítványtevő Türr tábornok azon javaslatához, miszerint a *vukovár—samáci csatorna, kapcsolatban a Száva és Kulpa hajózhatóvá tételével egész Károlyvárosig az az irány és vonal, melyet első sorban el kell készítenünk, hogy olcsó, minden idegen befolyástól független uton juthassunk saját földünkön saját tengereinkhez.*

Fiume fontossága utóbbi időben mindinkább előtérbe lépett. Mindenki elismeri, hogy forgalmi politikánk egyik legodázhatalanabb feladata egyetlen kikötőnkhez minél olcsóbban eljuthatni. Ez a célt legbiztosabban és legkisebb költséggel a kérdéses vizit létesítésével érhetjük el.

Nemcsak a szállítási költségek fognak ily módon sok irányban leszállítani és a vasuti tarifák is folytonosan szabályoztatni, de kiviteli forgalmunk nagy része függetlené is tételük minden idegen befolyástól, első sorban attól a káros behatástól, melyet Németország vasuti politikája főkiviteli irányainkra ma napig gyakorol.

Több mint egy negyed százada, hogy a kormány által kiküldött szakbizottság ezeket a kijelentéseket tette, ezeket a nyomós érveket a kormány elé terjesztette. Elég sajnós, hogy sem Türr tábornok hazafias törekvéseinek, sem a szakbizottság alapos tanulmányának nem lett meg a fogantaja, úgy hogy ebben az ügyben ma is ott tartunk, ahol több mint 25 év előtt voltunk.

A helyzet csak annyiban változott, hogy a szakbizottság által a Fiume felé vezető olcsó vizit létesítésének s kereskedelmünk függetlenítésének a szüksége azóta sokszorosán fokozódott, mert már nemcsak Németország, de — ami reánk nézve sokkal fontosabb és életévőbb — Ausztria gazdasági politikája is ellenünk fordul, s az osztrák csatornahálózat tervezete egyenesen arra irányul, hogy az osztrák örökös tartományok gabonaszükségletük fedezése tekintetében ne legyenek — mint most — reánk utalva, de az olcsó vizit közvetítésével Galiciából és Dél-Oroszországból is eljátsassák magukat gabonaneműekkel.

Ezzel a törekvéssel, ezzel az irányzattal nekünk ma már számolnunk kell s kiviteli kereskedelmünk függetlenítése és biztosítása végett késedelem nélkül meg kell teremtenünk egyetlen tengeri kikötőnk felé a legrövidebb, és legolcsóbb vizitot. S ezt annál könnyebben megtehetjük, mert ez aránylag a legcsekélyebb befektetéssel, a legrövidebb idő alatt megvalósítható s ki sem számítható nagy közvetett haszna mellett biztos kilátást nyújt a reáfordítandó költség megfelelő kamatozására. Nem áldozatról van tehát itt szó, hanem az ország legvitalasabb érdekeit szolgáló hasznos beruházásról.

AZ ALKOTÁSOK UTJÁN.

Kereskedelmi tőzsde. **** Az irott malaszt.

GONDOSKODJUNK TENGERÉSZEINKRŐL.

A fieme tőzsdét újraszervezik. Még pedig néhány napon belül. Erről beszélnek Fiume kereskedelmi körében, ha ugyan volnának Fiumében kereskedelmi körök. Néhány előkelő kereskedelmi és iparvállalat vezetői volnának azok, akik a kereskedelmi köröket alkotják. Ezek csakugyan számottevők is. No de nem jöhetnek számításba a jelentéktelen többiek s nem lehet ilyen kereskedelemmel, aminő a fiumei, kereskedelmi árutőzsdét fenntartani. Hiszen a jó szándékot nem lehet ez esetben elvitatni, csak a mód, amelylyel az alakulás készül, eshetik kifogás alá.

A fiumei kereskedelem sajnos, nem tudott még megismosodni. Számos akadály vetődött az útjába és sok körülmény játszott közre abban, hogy a magyar vállalkozók nem mertek letelepedni olyan számban, amint azt Fiume kikötőjének s a magyar tengerészetnek a fejlődése megkívánta volna.

Tőzsdét csinálunk igazi kereskedelem nélkül. Mert a fiumei kereskedelem ma jobbra a helyi fogyasztásra támaszkodik leginkább, tekintve attól, hogy itt-ott sikerült már a fiumei kereskedőknek is üzletkörü bővítani. Talán a fűszerek, a kávé, a dalmáciai liszt-forgalom s a tengermentési krájerlajak elletása a legfőbb eredmény amelylyel a fiumei kereskedelem dicsekedhetik. A többi nagyobb részét transito forgalom, amiből van ugyan hasznuk a szállítóknak, a hajóstársaságoknak, de kevésbé alkalmas arra, hogy Fiumének nagy helyi forgalmat biztosítson. Pedig ez volna a fő cél. A behozott áruk nagy részének Fiumében kellene piacot teremteni. Rá kellene szoktatni a magyar fogyasztókat, hogy a tengeren behozott árucikkeket ne Triesztből, vagy Hamburgból, vagy máshonnan szerezzék, hanem közvetlenül Fiuméből, avagy Eudapestről. A magyar kereskedelemtnek csak hasznára válnék, ha Fiume fontos kereskedelmi helylyé alakulna, amely befolyást tud gyakorolni az árak alakulására.

Tehát először teremtsük meg a nagyvilági kereskedelmet Fiumében s azután csináljuk meg az új tőzsdét, ahol ez a jövőendő kereskedelem bonyolódhatik. Így azonban tovább is csak az marad a tény, hogy Fiumének van kereskedelmi tőzsdéje, de hiányzik a megfelelő kereskedelme.

„Nálunk csak iriak az embernek, de nem csinálnak semmit.” Ezeket mondotta nekem egy ismert fiumei kereskedelmi szakértő, mikor a fiumei kikötő fejlesztéséről, a beruházásokról, a sok fölmerülő és kutba zuhanó tervről folyt a szó.

Meg akarom cáfolni a fenti állítást és hivatkozom a fiumei kikötői építkezésekre, az állomás kibővítésére és más egyéb folyamatban levő dologra. De az illető ur továbbra is csökönyös marad. S az állításait súlyos argumentumokkal igazolta. Már a vizitákon kezdte s az angol példával illusztrálta ezeknek a szükségességét. Aztán rámutatott sorra a többi hiányokra s lehetetlen volt az érveit el nem fogadni. Tehát nálunk csak irnak s ha cselekednek is, a legcsekélyebb dolgot is óriási hókusz-pókusz, nagy hü-hó vezet be. Ausztria rövid néhány év alatt kerek ötven milliót költ a trieszti kikötő kiépítésére s ha nálunk két milliót fordítanak a fiumei kikötő céljaira, hosszasan analízisek, a sajtó folytonos cikksorozatai vezetnek be az ilyeneket. Ausztriában titokban, csendesen folyik a munka. Amit a maguk érdekében tesznek, azzal nem dicsekednek s ha rajtuk győzedelmeskedtek, azt sem kürtölik világgá. S ez nagyon helyesen van így. A szónál ékebben beszél a tett s az alkotások, nem pedig a nyomtatott sorok a bizonyítéka annak, hogy haladunk. Mi pedig nem haladunk, tehát a tett helyett a szót illeti meg az elsőbbség.

A tengerészeink érdekében sem történik semmi. A balesetbiztosításból a tenger munkások kifejtették, pedig ha valamely szolgálat, egy a tengerészeti az, amely örökös veszedel-

lemmel jár. Eddig nagy akadálya volt a dolagnak, hogy a régi kiegyezés szerint a tengerészek biztosításának kérdését a két kormány csak közös megállapodással vihette a megvalósulásához. Az új kiegyezés, amelyet most tárgyal a magyar törvényhozás, el kell ismerni, azt az egy előnyt mégis tartalmazza, hogy erre nézve szabad kezét ad a kormánynak, amennyiben úgy rendelkezik, hogy azt teljesen függetlenül, az osztrák tengerészbiztosítással nem tördőve leptegetheti életbe.

A fiumei kapitányok klubja évek óta küzd a tengerészeknek baleset ellen való biztosítása érdekében s most megszűnt az argumentum, amely azt késleltette. A kapitányok klubja tehát az új kiegyezés megkötéséig megteheti az előkészületeket.

Talán meg is csinálhatja a tervezetét, ambátor ez fölösleges munka, mert a „Közlekedés” hetek óta közli az erre vonatkozó tervezetet, amelyet Jászai Ernő készített. Hogy megteheti-e? Hát biz' ezt nekik kell tudniuk. Annyit azonban még a laikus ember is kiábrándíthat a tervezetből, hogy abban minden téren előnyök biztosítottak a tengerész-népnek.

Akadály tehát már nemsokára nem lesz s így az illetékes körök bizonyosan teljesíteni fogják a tengerészek jogos kívánságát. Mert ha meg tudták alkotni a balesetbiztosítást a munkások részére, miért ne lehetne a szegény örökös veszélyben élő tengerészeknek a sorsán is javítani?

(f. o.)

UJDONSÁGOK.

— Kereskedelmi tőzsde. A kereskedelmi tőzsde, mint már jelentettük, holnap, pénteken délután fél 7 órakor tartja rendkívüli közgyűlését, amelynek célja a tőzsde reorganizálása. A közgyűlés napirendje a következő: Az elnökség jelentése. A pénztárnok jelentése. A börze szabályzat 20 szakaszának módosítása. A tőzsde új beíró szavályaának ismertetése és elfogadása. Egy tőzsdébíró 5 választmányi tag megválasztása. Az igazgató tanács kinevezése. Az igazgatótanács működési körének kijelölése. Az igazgató tanács tagjai Steinacker Artur elnök, Hartmann József alelnök, Klitz H. igazgató-pénztárnok, Corosacz F. G., Fürst M., Gerbaz E., Leitner Károly, Neuberger Armin, Porges E. és Riboli A. Miniszteri biztos Fuhrmann Ferenc dr. miniszteri tanácsos. A tőzsdének ez idő szerint 87 tagja van.

— A drágaságellenes bizottság ülése. A városi drágaságellenes bizottság tegna délután 5 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormányzó-ság részéről Egan Lajos miniszteri osztálytanácsos jelent meg. Az elnök jelenti, hogy a bizottság ülései nyilvánosak lesznek s minden szerdára hivandók össze. Majd közli, hogy az az ülése hivatalosak Egan osztálytanácsos, a husvágó igazgatója és a fogyasztási adóhivatal igazgatója. Ezután ismerteti a kormány leiratát a drágaság csökkentése dolgában. A kérdéshez hozzászólt Stupicich Péter, aki a cukor drágaságát teszi szóvá. Majd Zanella Rikárd kijelenti, hogy a drágaság nemcsak Fiumében uralkodik, hanem egész Európában. Kéri a polgármestert, hogy a részletes programját terjeszse elő. A polgármester hivatkozik a kormány leiratára, amelyet tárgyalni kell. A kérdés körül valóságos vita keletkezett, amelyben résztvett Foretich György, Ossoinack János, Stupicich, Duimich és Steinacker Artur. A vita során sok minden hangzott el. Így például Ossoinack azon sajnálkozott, hogy nincs földmívelésünk. Mikor Stupicich Zanella Rikárdhoz intézi, szavait a deputátó kisona a tereméből s így csak a falakhoz, azaz a representantekhoz beszél. Steinacker megállapítja, hogy egyes halfajok elűnnek a Quarnerből. De hát nová lettek? Steinacker Artur adja meg a feleletet. Létezik egy halász camorra. De végeredményben eredménye a tegnapi ülésnek alig volt, eltekintve attól, hogy tudomást vettünk arról a jóakar-

ról, amelyet a bizottság a polgárság irányában tanusít.

— A kamara ülése. A fiumei kereskedelmi és iparkamara ma délután 6 órakor Meynier lovag elnöklésével ülést tart, a már ismertetett napirenddel.

— Magyar szentbeszéd. Monsignor Sándorffy Nándor dr. hittanár, a jeles hitésnök december 1-én délelőtt 10 óra 30 perckor a Szent Vid templomban magyar egyházi beszédet tart.

— A fiumei esküdtek. Az esküdteket választó bizottság, amelynek Thierry Alajos elnök, Lucich Klement bíró, Bellen Andras dr. alpolgármester, Gerbaz Armin, Paucurich Mátyás és Lucich Vasco dr. a tagjai az 1897. évi t. c. 15. §. alapján megválasztotta a 180 esküdteket és 60 pótesküdtet.

Rendes esküdtek: Adamich L., Akcin L., Albanese S., Angheben A., Antoni G. dr., Baccich B., Baccich I., Baccich P., Ballaben G., Baraga N., Barbieri A., Baccich E., Bastianutti U., Battaglierini L., Bellen A. dr., Benco E., Benussi M., Billitz A., Blan E., Blühweiss F., Bonetich A. dr., Bosizio E., Branchetta A., Branchetta F., Bruss A., Camerra R., Candelari C., Capudi B., Carposio I., Cartesio N., Celebrini C., Chioggia S., Colazio F., Corosacz F. G., Cosulich B., Cozzio A., Crespi A., Cuzzi A., Dabovich L., Dall'Asia Sz. dr., Depoli G., Dergnevič N., Descovich C., Descovich E., Deccovich E., Destrini L., Diracca G., Dobrovich A., Dorcich G., Dorigo G., Duimich G. A., Duimich G., Duimich L., Duimich F., Dumicich M., Eissler F. dr., Ellenz G., Emili G., Fabich E., Fabich F., Farina N., Fest K., Figatner A. dr., Fioritto S., Fonda A., Fulvi V., Gabre F., Gabre N., Galli G., Gandofo F., Gellitich G., Gellitich M. dr., Gerbaz G., Gigante S. dr., Giurandich A., Giurassich G., Grazzina G., Greiner A., Hoffmann C., Hoffmann H., Host M., Ivanossich H., Jardas M., Jestnko N., Kaufmann B., Klarich B., Koller A., Korich R., Kucich L., Kucich B., Kusman E., Latkovich G., Lederer G., Leon A., Loibelsberger B., Loik G., Lorenzini V., Mally F. dr., Manzoni I., Margan A., Maroth L., Martich A., Marunich L., Mauko M., Mayerhoffer L., Maylender A., Maylender M. dr., Menard L., Meynier K., Mihich A., Mini A., Mohovich D., Moise T., Montanari D., Müller L., Nachtigall G., Neuberger A., Nossan C., Ossoinack G., Padoani G., Pagan H., Paggiaro A., Pázmány J. dr., Pedretti A., Pellison V., Pergoli C., Peters A., Pfeffer N., Piantanelli F., Pieri C., Pincherle E., Polessi F. dr., Radici V. Raicich P., Raicevich A., Randich G. dr., Ravasini A., Ricci C., Rocca A., Rubinich G., Sablich R., Sacconago M., Saicher R. dr., Santini G., Schiatar G., Segnan R., Schwarz M., Serobogna G., Serdoz C., Sforza R., Silenzi M., Silenzi M., Silenzi U., Silich G., Simicich F., Simonetti A., Sirola E., Sirola G., Siocovich G., Stiglich G., Stuparich G., Stupicich P., Sucich I., Thierry E., Tominic E., Tomisich Tremari G., Trevisan M., Valentin N., Vasotto D., Venutti C., Vessia E., Vidovich A., Villich A., Werk A., Wolf G., Zabrian A., Zaller E., Zanier F., Zangerle G. R.

Pótesküdték: Albertini G., Bagatto G., Bedini E., Bescocca L., Borri G., Brelich F., Brusaferrò A. dr., Capellari G., Centis E., Cretich F., Derencin A., Deseppi R., Duimich A., Dussich A., Fack P., Fragiaco G., Garofolo M., Gigante G., Guerrato I., Jerouscheg L., Justin M., Kramer A., Kremesek L., Kuscher F. dr., Lenaz R. dr., Lenaz O., Luppis L., Luttemberger R. dr., Manasteriotta A. dr., Matcovich R., Mattesich A., Milcenich I., Minach G., Morovics G., Munari A., Paicurich M., Palua S. dr., Pascucci A., Prencis G., Orodani A., Rack R., Ratkovics G. dr., Rudan I., Rusich M., Sachs A. dr., Sainza F., Scaramelli E., Schambik E., Scotti A., Sebastianciani A., Semann A. dr., Sicich E. dr., Sirola F. dr., Szeggy G. dr., Trini E., Vezzil B., Vio A. dr., Zimmer C.

— Legújabb hadihajónk. Az „Erzherzog Ferdinand Max” hadihajó, mint nekünk Pólaból jelentik, elkészült már s a jövő év első napján, 1908. január 1-én megkezdí szolgálatát. Az új hajó hossza, 118.65 méter, szélessége 21.72 méter és 21 tengeri mérföldet tesz meg óránként s az az előnye is meg van, hogy petróleum fűtésre is be van rendezve.

Az „Erzherzog Ferdinand Max“ a legutóbb épült három hadihajó mintájára készült.

— **Elhalasztott versenytárgyalás.** A m. kir. államvasutak igazgatósága részéről f. é. november 26-ára hirdettet a fiumei 30—35. sz. raktár kibővítésére és átalakítására vonatkozó versenytárgyalás később közzéteendő időpontra halasztatott el.

— **Nagy szénszállítvány.** Tegnap reggel érkezett kikötőnkbe a „Paddington“ angol gőzös, amely 4910 tonna szenet hozott Newcastléból a magyar királyi államvasutak részére.

— **Rálóttek a fiumei gyorsvonatra.** Vasárnap délután a Fiume felől Szobbra érkező gyorsvonatra közvetlenül az állomás előtt pajkosságból rálóttek. A golyó az ékező kocsikonyhájának ablakán haladt be és flóbert golyónak megfelelő lyukat furt. Emberéletben nem esett kár.

— **Az olasz borkereskedelemről.** Az olasz földművelésügyi minisztérium a jelenleg napirenden levő borhamisítások meggátolására és megbüntetésére a termelők és kereskedők szigorú ellenőrzését rendelte el. Ezt az ellenőrzést a csendőrség és külön e célra kinevezett tisztviselők gyakorolják. Másik figyelemre méltó momentum a olasz borüzletnek, hogy a francia borok bevétele ellen élénk agitáció folyik. Ha ennek a bevitelnek megvolna az a fontossága, amelyet neki az apuliai és milánói kereskedők tulajdonítanak, akkor az olasz termelésnek igen veszedelmes versenytársa támadt volna. Mind a földművelési, mind a pénzügyminisztérium ezt a tényt tagadja, sőt megállapította, hogy a dupla mázsánként 12 lírányi minimális vámt fizető 12 fokos borok bevétele csökkenőfélben van.

— **Felolvasás a színes fotografálásról.** A természettudományi kör e hó 29-én este 7 órakor a városi polgári iskola nagytermében felolvasási estét tart. Az előadó Meixner Arthur, aki a színes fotografálást fogja ismertetni 15 eredeti Lumier lemezen készített saját diapositiv főlvételei kíséretében.

— **Népgyűlés a drágaság ellen.** A fiumei szervezett munkások vasárnap, december 1-én nagy népgyűlést rendeznek a drágaság miatt. A népgyűlés a Zichy-téren lesz s utána tüntető felvonulás lesz a városháza elé. Egy városi küldöttség pedig emlékiratot fog át nyújtani a polgármesternek.

x **Tél kezdetén.** A legnékülözhetőbb cikk ilyenkor tél elején a jó, meleg adó kályha. Különösen a mi bórás kikötő városunkban fontos a jól szelelő egyenletes meleget terjesztő kályha. Felhívjuk a közönség figyelmét e tekintetben a legújabb szerkezetű remek „Meteor“ kályhákra (Dauerbrandöfen), melyek minden eddigi szerkezeti felülmúlnak tökéletesség dolgában. E kályhák kizárólagos raktára az ismert Wurzer cégnél van. (Vicolo dell' Ospedale száján ház), ahol érdeklődőknek szívesen megmutattaknak.

— **Barca Jenő** kitűnő zenekara, amely minden este a De la Ville kávéházban hangversenyez, egy kitűnő taggal **Lakatos József** fel szaporodott, aki gordonkán kíséri a zenekart, de esténként szőlőben is huzza a szebb-mel-szebb magyar nótákat. A jeles cigányzenekar megérdemli a magyar közönség részéről a támogatást.

x **Dr. Keszthelyi Péter** orvos, aki ez idők Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től **Fiuméba**, Corsia Deák 30, (Ossoninack-féle ház) I. emelet helyezi át.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

A bán tanácskozik.

Nem lesz kamatlábemelés.

A Kuria volt elnöke meghalt.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 25. A képviselőház mai ülésén **Justh Gyula** elnököl.

Wekerle Sándor miniszterelnök beteszti a kvótazabizottság jelentését.

Ezután autérnek a felhatalmazási törvényjavaslat tárgyalására.

Az első szónok **Samassa János**, aki elfogadja a törvényjavaslatot.

Beszéde alatt megjelenik a Házban **Vajda Sándor**. Csöndesen, szó nélkül elhelyezkedik régi helyén.

Polit Mihály beszél ezután. Az elnök kérészeri figyelmeztetés után megvonja tőle a szót. A nemzetiségiek és a horvátok frenetikus tapsban törnek ki.

Az elnök figyelmezteti őket, hogy ezt tüntetésnek tekinti a személye ellen s ha az megismétlődnek a mentelmi bizottság elé utasítja őket.

Ezután **Szterényi József** államtitkár beszél és polemizál **Polonyi Gézával**. Kijelenti, hogy **Polonyi** másképpen gondolkodott miniszter korában.

Olay Lajos közbeszól.

— Kár vele foglalkozni.

Szterényi kijelenti ezután, hogy az egy szakaszos felhatalmazási törvényjavaslatban foglaltaknak a kiegyezés rendelkezései. Majd részletesen foglalkozik a vámközösség, az önálló nemzeti bank és a kvóta kérdésével. Csak a kvóta emeléssel lehetett — úgy mond a kiegyezés előnyeit biztosítani.

Az ülés folyik.

A bán tanácskozik.

BUDAPEST, nov. 28. **Rakodczay István** horvát bán ma délelőtt hosszasan tanácskozott **Wekerle Sándor** miniszterelnökkel.

Nem lesz kamatlábemelés.

BUDAPEST, nov. 28. Az osztrák-magyar bank tegnapi ülésén **lovag Bielnitzky** kijelentette, hogy tekintettel a pénzügyi viszonyok új alakulására, nem lesz szükség többé a bankkamatláb emelésére.

A Kuria volt elnöke meghalt.

BUDAPEST, nov. 28. **Szabo Miklós** válságos első titkos-tanácsos, a Kuria elnöke ma délelőtt elhunyt.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus“ hírlapelarusító üzletben, **Vincenzode Domini-utca**. — Az **Ivancich-féle** hírlapelarusító üzletben. — A m. kir. dohánygyárfőzsdében, **Piazza Elisabetta**. — **Capudi Romualdo** likőrüzletében, **Deák Corso**. — **Devesevich Gyov.** trafikban, **Riva Szapary**. — **Barbis Gyov.** trafikban, **Via Adamich** és kiadóhivatalunkban.

Felélés szerkesztő: **Korcsmáros Nándor**.

Szerkesztő és lapigazgató: **Murai Jenő**.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után

5% netto kamatot

terít meg felelnek.

A járadékot a bank önmaga viseli.

Dedakin László

Első fiumei magyar borbély és fodrász terme az **Adria palotában**.

Különbejárati női fodrászteremmel

végez hajmosást, andolirozást mindenemű divatos fésülést és hajmunkát, manikur és pedicure munkát az üzletben és házhöz járva jutányos áron.

A

„Pannonia“

kávéházban

ma és minden este

Horváth Ferencz

jeles baranyai cigány zenekara

hangversenyez.

!! FIGYELEM !!

Az őszi idényre

Amerikai cipők

Itt állás mellett a legnagyobb választékban kaphatók kizárólag

GEORGIJEVIČ S.

első és legnagyobb cipőüzletében
Fiume, Corso.

Házvezető nőnek

ajánkozik egy csinos magyar 20 éves asszony idősebb házaspár vagy magányos úrhoz.
Cím: **J. M. Fiume Corsia Deák 18.**

Magyarul s németül beszélő kisasszonyt mint

elárusító felvétetik

Hromatka A. könyvkereskedésében.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. kezdete 9 órakor.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden hétfőn, szombat és szentnapoktól a. n. 3—5

„VILLA FELICE“ ABBAZIÁBAN.

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szapáry rakpart
az Adria-palota mellett.

© VENDÉGSZOBÁK OLCSÓ ÁRBAN. ©

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

TULAJDONOS ZACCHEO A. és TÁRSA.

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett szobákkal, lifttel, fürdővel és remek étteremmel.

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű sörreinek kímérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Déli és esti hangversenyek.

KURZ FRIGYES szobafestő

ezümfestő és mázoló,
Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszletfestést, mázolást a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-cimtblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

mely tisztelettel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

Csak rövid időre!

Keleti, török és perzsa

szőnyegek

raktára.

FIUME, Via Municipio I. sz.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
szőnyegcég.

Központi raktár: TRIESZT, Via
Cassa di Risparmio 6. sz.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának (gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

IRODA: ÖRMÉNYI-TÉR 6. — JÉGGYÁR: CANALE-UTCA, Steinmann-ház. — TELEFON SZÁM 226

GYÓGYHATÁSÚ DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládáiban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládáiban.

Vendéglisták rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. Bővebb hírből is tüntető sajtóadás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben

MINDENKOR FRISS CSAPOLÁS!

Főképviselet: RUPNIK EMIL, Örményi-tér 6.

VELENCE CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében
teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lirától, teljes
penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vároaskocsi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

FRUWIRTH & COMP.

Fényképezési cikkek áruháza

WIEN, VI., Gumpendorferstrasse 9-11.

A legmodernebb fényképezési cikkek dús választéka minden árban. — Alkalmi vételek. Nagyító intézet.

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Uj női szabóság

Maison Stellner

FIUME, Adria palota (Via della Sanità.)

Sok évi budapest, bécsi és berlini gyakorlat alapján a női szabóság terén a legkiválóbbat tudjuk nyújtani.

Konfekció, angol és francia ruha, szőrmek munkák mérték szerint.

Izlés. — Pontos munka. — Mérsékelt árak.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Örményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 percznyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitűntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Cinematograf EDISON

Morgófontényi-tervezés

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legjobb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőter.

Állandó előadások d. u. 4.50-től kezdve.

Állandó nétefény is várható a pénztárnál.

Hirdetések

felvételnek a
kiadóhivatalban.

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház)
naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-4.

Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen

vegez el.

Foghuzás, arany-üzüst és porcellánplombirozár.

Aranykoronák; szájpadiás nélküli arany fogsorok;

porcellán és arany fogsorok (legújabb); Keresük- és

smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, Állami és vasúti tisztviselők jász-

tekeny mérsékeltben részesülnek.

Francia és olasz

nyelvet olcsón tanít kitűnő módszerrel bíró
kisasszony. Cím: Piazza del Mercato Coperto,
2. sz. III. em. balra.

A „De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCAJENÓ

jelen kaporár, egy zenekara

hangversenyez.